

Det tror jeg, havde jeg nær sagt, er en god måde at gøre det på, hvor man i virkeligheden lægger op til det, man måske så kunne kalde frivillig tvang i forbindelse med en betinget dom. Så vidt er jeg villig til at gå nu, og det er det, vi har beskrevet i vores beslutningsforslag, som i øvrigt hæfter sig op på nogle af de erfaringer, som Dialog mod vold har gjort.

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

Jamen frivillig tvang er jo frivillig med tryk på frivillig. Det vil jo egentlig medføre, at det faktisk ikke er alle dem, som egentlig burde have en behandling, der deltager i den. Og så er det igen sådan, at effekten vil have et betydelig mindre omfang, uanset om man nu skulle synes, at den her form for erstatning for en straf i forbindelse med en behandling er sagen, hvilket vi ikke er særlig glade for.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KD):

Ja, men lige præcis den del er jo så noget af det nye, hvor man kan sige, at der har vi måske brug for at grave dybere, hvorimod nogle af de andre tilbud, som vi ønsker iværksat med selve forslaget, er velkendt stof, om man så må sige, hvor man umiddelbart kunne skride til handling.

Lige det her synes jeg er noget af det, der kræver ekstra overvejelser, inden man skrider til handling, men dem er vi villige til at gøre os. Det er derfor, vi har nævnt det i beslutningsforslaget, og også fordi andre herhjemme, altså Dialog mod vold, har nævnt, at det måske var en vej, man rent faktisk kunne gå.

Men det skal ikke undskylde, at hovedsigtet med de tre pinde, vi har forsynet vores beslutningsforslag med, er kendt stof. Det er gennemtygget af eksperterne, og de har sagt, at sådan bør vi gøre, hvis vi vil have en ordentlig ordning, og det er det, man gør i Østrig.

Spørgsmålet er til syvende og sidst, om Folketinget vil gøre det her ordentligt til gavn for voldsopfrene, men også til gavn for voldsudøverne, sådan at de ikke laver tosserierne igen, eller vi vil negligere de store tal, der er på det her område: 40.000 kvinder, 29.000 børn og adskillige tusinde mænd ligeså. Det er det, det drejer sig om, og derfor er det her problem altså kanonstort, og det bør tackles noget anderledes, end jeg synes regeringen har lagt op til det her i dag.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 11:

Forslag til folketingsbeslutning om ret til et værdigt liv for alle ældre.

Af Line Barfod (EL) m.fl.

(Fremsat 7/10 2004).

Forslaget sattes til behandling.

Forhandling

Socialministeren (Eva Kjer Hansen):

I dagens beslutningsforslag foreslår Enhedslisten, at regeringen skal bruge 35 mio. kr. til et projekt om ældrepleje. Formålet er at sikre alle ældre menneskers ret til et værdigt liv.

Enhedslisten tager udgangspunkt i ti rettigheder, som Forbundet af Offentligt Ansatte og Dansk Sygeplejeråd formulerede for snart 3 år siden. De ti punkter omfatter retten til selv at træffe et valg på en række områder, som jeg tror de fleste af os opfatter som en selvfølge. Jeg har svært ved at forestille mig, at nogen af os tænker: Livskvalitet og selvbestemmelse betyder ingenting for mig, når jeg bliver gammel. Nej, vel? Retten til selv at bestemme, det er vist noget, vi alle sammen kan blive enige om.

At man er blevet ældre og måske blevet afhængig af hjælp fra det offentlige, er ikke ensbetydende med, at man ikke skal lyttes til, og at man ikke skal have indflydelse på de løsninger, der skal hjælpe en med at leve sit liv. Jeg er derfor meget enig i de værdier, som de ti forslag til ældres rettigheder udtrykker. Disse bud på centrale rettigheder har for mig at se fat i noget vig-

tigt, når de peger på, hvad det er, der skal være det grundlæggende for mødet med den ældre.

Mennesker er ikke ens, blot fordi de er lige gamle. Tværtimod viser erfaringen jo, at særprægene træder tydeligere frem med alderen. Det er derfor vigtigt, at plejen tilrettelægges, så den ældres individuelle behov tilgodeses i størst muligt omfang. Den ældre skal kort sagt være hovedpersonen, og det kræver respekt, det kræver valgmuligheder, og det kræver mere fleksible tilbud om pleje og omsorg af høj kvalitet.

Enhedslistens forslag er sympatisk, men det er værdier, som jo har stået på dagsordenen i årevis. Værdier om værdighed og selvbestemmelse er netop fokus i mange af de initiativer, som regeringen har igangsat for de ældre, og der er allerede udarbejdet forskellige redskaber, som kommunerne kan bruge i ældreplejen. Formålet er at sikre, at indsatsen tager udgangspunkt i netop de individuelle ønsker og behov.

Kl. 12.35

Jeg vil gerne give nogle få eksempler på, hvordan regeringen i de seneste år har sat fokus på værdier i ældreplejen.

Et helt konkret eksempel er regeringens tiltag for at forebygge magtanvendelse over for demente. Vi ved, at det kræver en grundig indsats på mange niveauer, hvis plejepersonalet skal kunne skabe trygge rammer om den dementes hverdag. Regeringen skærpede magtanvendelsesreglerne i 2003, og i januar udsendte vi en revideret vejledning, som bl.a. omfatter vejledning om socialpædagogiske metoder og værdier i plejen. Regeringen har siden fulgt op på loven med en række initiativer, som bl.a. omfatter efteruddannelse af plejepersonalet og forebyggelse af magt.

Regeringen har også igangsat projekter, som skal forbedre den offentlige madservice til ældre, f.eks. igangsatte Socialministeriet og Fødevaredirektoratet projektet »Fremtidens kost til ældre« tilbage i 2001. Projektet afsluttedes med konferencen »Hvor blev det sociale måltid af?« og med en redegørelse for de ældres ønsker og krav til den fremtidige måltidsservice.

Det projekt resulterede bl.a. i, at man i Rødovre Kommune fik hjælp til at udvikle metoder, som betød, at køkkenet i dag må servere mere mad, fordi beboerne spiser meget mere, og de pårørende ønsker tøjtilskud, fordi beboerne tager på i vægt.

Endelig kan jeg naturligvis ikke lade være med at nævne ældrepakken, som betyder, at der hvert år bliver brugt 500 mio. kr. ekstra til kom-

munernes ældrepleje. En del af disse penge er gået til indførelse af det frie valg både på boligområdet og i hjemmeplejen. De ældre har fået større valgfrihed og dermed større livskvalitet. Der er skabt rum for forskellighed, og der er indført fleksibilitet, som skal give de ældre indflydelse på, hvordan hjælpen gives.

Ældre pakken og frit valg handler i høj grad om retssikkerhed og gennemsigtighed. Den nye gennemsigtighed i hjemmeplejen er et værn imod, at kommunerne kan snyde på vægten og springe noget af den nødvendige hjælp over.

Sammenhæng og synlighed i tilrettelæggelsen af ældreplejen er for mig at se en helt afgørende præmis for, at vi kan sikre de ældres ret til en værdig ældrepleje. Hvis der ikke er styr på organisering og finansiering af hjemmeplejen, så risikerer borgerne, at deres skatte kroner bliver brugt på alt andet end på de serviceydelser, der er brug for. Og hvis ikke vi sikrer en ordentlig og gennemsigtig sagsbehandling, så sætter vi borgernes retssikkerhed over styr.

Jeg synes, det er rigtig ærgerligt, at forslagsstillerne motiverer deres projekt med en påstand om, at ældreplejen i dag mangler fokus på, hvordan den ældre skal sikres et godt og et værdigt liv. For det første, fordi jeg ved, at rigtig mange kommuner arbejder seriøst og grundigt med at tilrettelægge ældreplejen, så de ældre sikres den pleje, de har krav på. For det andet, fordi der blandt plejepersonalet findes mange ildsjæle, som arbejder seriøst med at implementere værdier i ældreplejen. Det gælder f.eks. på demensområdet, og det gælder i implementeringen af FOA's og Dansk Sygeplejeråds oplæg om de ti værdier, som jo har været kendt og været brugt i de sidste 3 år.

Endelig viser undersøgelser, at de fleste ældre faktisk er tilfredse med den pleje, de får. Jeg synes derfor, at Enhedslisten gør både de ældre og plejepersonalet uret, når de bruger enkeltsager til at beskrive hele ældreplejen som værende umenneskelig.

Dagens beslutningsforslag rummer nogle fine intentioner om, at ældre skal have ret til en værdig alderdom. Det tror jeg ikke der er nogen der er uenige i, men som nævnt synes jeg, at regeringen allerede i dag har igangsat en hel del initiativer, der netop sætter fokus på værdigheden i plejen.

Jeg mener heller ikke, at forslagsstillerens projekt fremstår som et realistisk bud på sikringen af en værdig alderdom. Jeg tror f.eks. ikke, at det er nødvendigt at afsætte 35 mio. kr. til et

projekt, hvis primære formål er at udvikle metoder til implementering af værdier i plejen. Kommunerne har nemlig allerede rige muligheder for at bruge værdierne i hjælpen og for at tilbyde ydelser, som f.eks. kan styrke den ældres netværk og forebygge ensomhed.

Vi skal fortsat skubbe på, for at kommunerne bruger de redskaber, som netop kan fremme kvaliteten i plejen, og regeringen vil meget gerne bidrage til en fortsat udvikling hen imod en bedre pleje. Men vi starter altså ikke på bar bund.

Desuden er arbejdet med værdier ikke den eneste måde at forbedre plejen på. Værdierne kan bruges som grundlag for tilrettelæggelsen af plejen og som pejlemærker for dialogen mellem plejepersonalet og den ældre, men de kan ikke bruges som det eneste parameter for, hvad der sikrer en god pleje. Der er vi også nødt til at se på de ældres egne forventninger, på plejepersonalets faglighed og på de ydre rammer, der nu engang er betinget af bl.a. økonomiske ressourcer og politiske prioriteringer.

Kl. 12.40

Alt i alt finder regeringen derfor ikke, at Enhedslistens projektforslag kan bruges som et bud på, hvordan vi sikrer ældre en værdig alderdom, og regeringen kan derfor ikke støtte det fremsatte beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det glæder mig da, at ministeren er enig i, at ældre skal have ret til et værdigt liv. Det ville også have undret mig, hvis ministeren turde sige fra talerstolen, at hun ikke ønskede det.

Jeg vil gerne høre, når nu ministeren mener, at alt er så rosenrødt ude i virkeligheden, og ministeren mener, at det faktisk bliver opfyldt ude i virkeligheden, at ældre og ansatte sammen kan tilrettelægge plejen: Hvordan har ministeren det så med, at man indfører stregkoder? Hvordan passer det med, at ministeren er med i en regering, som pålægger alle kommuner, at de skal visitere med et minuttyranni, som gør det fuldstændig uudholdeligt for både ansatte og ældre, og hvor man har indtryk af, at man betragter ældre og ældreomsorg som en vare, der skal være tilgængelig på et marked, som forskellige firmaer kan byde ind på, i stedet for at udgangspunktet er at sikre de ældre den omsorg, de har brug for for at kunne få et værdigt liv?

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg savner egentlig, at fru Line Barfod anerkender, at både kommuner og medarbejderne i kommunerne i det hele taget faktisk gør en stor indsats for netop at sikre de ældre en pleje under værdige forhold og prøver på at tage hensyn til de ældre, og at det forslag, som Enhedslisten nu lægger frem, faktisk er et arbejde, der har været i gang i 3 år, fordi man netop rundtomkring har ladet sig inspirere af det materiale, som FOA og Dansk Sygeplejeråd har lavet. Jeg savner simpelt hen, at fru Line Barfod vil anerkende, at man mange steder har taget fat i det arbejde og netop fundet det vigtigt.

Med hensyn til en vurdering af, hvad det er for en hjælp, den enkelte ældre har behov for, er det klart, at man må gå ind og vurdere, hvor meget hjælp der skal gives, hvad omfanget er, hvad det er, der skal til. I den forbindelse er det jo op til eksempelvis kommunens visitator på området at finde ud af, hvordan lige præcis den hjælp, den ældre skal have her, skal skrues sammen for at opfylde det behov, den enkelte ældre har. Her er det min oplevelse, at man faktisk fra kommunernes side bestræber sig på der at gøre et godt og et grundigt stykke arbejde, og at vi jo netop gennem de lovtiltag, der har været, har fået skabt mere gennemsuelighed, mere gennemsigtighed både i forhold til de beslutninger, der bliver taget, og også i forhold til, hvordan man bruger ressourcerne på de forskellige områder.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg er fuld af beundring for det arbejde, som rigtig mange ansatte gør rundtomkring. Jeg synes, der bliver ydet en kæmpeindsats og mange steder en indsats, der ligger ud over, hvad man kunne forvente. Derfor synes jeg også, det er så hamrende ærgerligt, at regeringen gør, hvad de kan for at spænde ben for den indsats, at regeringen gør, hvad de kan for at forhindre, at man kan udføre et ordentligt stykke arbejde med menneskelighed.

Jeg kan godt forstå, at ministeren ikke har lyst til at svare på mit spørgsmål, men nu stiller jeg det igen: Mener ministeren, at det hænger sammen med et værdigt liv og med, at den ældre og den ansatte selv skal kunne tilrettelægge arbejdet, at man skal have stregkoder, og at man skal have kontrol – ministeren kaldte det, at vi skal sikre en ordentlig og gennemsigtig sagsbehand-

ling – at alting skal gøres op i minutter, fordi der skal være mulighed for private firmaer at gå ind og løse opgaven og man skal kunne kontrollere, om de private firmaer har ydet det tilstrækkelige antal minutter? Er det det, ministeren forstår ved et værdigt liv, hvor ansatte og ældre kan tilrettelægge arbejdet ud fra, hvad den ældre den dag har behov for og lyst til?

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg vil gerne svare fru Line Barfod, at jeg synes, det er meget vigtigt, at man ude i kommunerne har styr på, hvad det er for en hjælp, man yder, hvor omfattende den er, hvad resultatet af den er, hvad tilfredsheden med den er. Her er jeg ikke i tvivl om, at lovgivningen omkring frit valg netop har styrket den indsats i kommunerne, fordi man nu har fået et meget bedre kendskab til, hvad det rent faktisk er for en hjælp, man yder på området.

Der er så forskellige redskaber, som der bliver gjort brug af i forhold til at måle og veje og følge op på, om borgeren så også får den hjælp, som man har lovet at give borgeren. F.eks. synes jeg jo, det var vigtigt, at vi lovgav omkring erstatningshjemmehjælp, sådan at hvis kommunen aflyser en hjemmehjælp, kommer den på et senere tidspunkt. Det synes jeg er vigtigt at sikre borgeren, at man får den hjælp, man faktisk har fået lovning på.

Kl. 12.45

Jeg er fuldt ud bevidst om, at Enhedslisten ikke deler den opfattelse, ikke har stemt for frit valg-reglerne, ikke synes, at det er hensigtsmæssigt, at den ældre har fået den styrkede retssikkerhed ved at få bedre besked, ved at man kan vælge noget andet, ved at man f.eks. på madområdet selv kan købe den mad, man gerne vil gøre brug af.

Men det er jo de konkrete initiativer, der netop har styrket det, at den ældre får et mere værdigt liv.

(Kort bemærkning).

Grete Schødts (S):

Tænk, hvis det virkelig gik så godt og dem ude i samfundet havde det så godt, som ministeren nu har stået her og listet op.

Jeg kan anbefale socialministeren at tage en tur ud i samfundet og prøve at se, hvordan det egentlig foregår. Vi har skabt et bureaukrati, et administrativt bøv, vi har ansat så mange hovedinge, efter at vi har gennemført frit valg-loven.

De gør en stor indsats, enig. De render rundt med deres stopur for at få så lidt tid overhovedet hos den enkelte for at nå så mange som overhovedet muligt. Vi har så mange hovedinge, og det, vi mangler, er indianerne, og det er jo stort set det, Enhedslisten peger på.

Hvordan ville ministeren opleve som gammel at få en mikrobølgeovn ind i sin lejlighed og få syv poser mad, så man selv kan vælge imellem, hvad man vil spise mandag, tirsdag, onsdag osv.? Er det en god ældreomsorg? Jeg spørger bare.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg synes, det er en del af en god ældreomsorg, at man f.eks. selv kan vælge, hvor man vil købe sin mad. Jeg synes, det er en del af en god ældreomsorg, at man selv kan vælge den, man gerne vil have til at udføre den hjemmehjælp, man er blevet visiteret til.

Jeg kan forstå, at fru Grete Schødts ikke har særlig meget tilovers for de 10 pct., der i dag helt eller delvis vælger en privat leverandør til at udføre hjemmehjælpen. Vi er faktisk oppe på 20 pct., hvis vi tager Københavns Kommune med.

Jeg synes, resultaterne taler for sig selv, fordi de nemlig vidner om, at borgerne har taget rigtig godt imod de valgmuligheder, og at de netop synes, det er hensigtsmæssigt, at man selv har indflydelse på den service, som man har ret til at få.

For mig er det ubegribeligt, at man i Socialdemokratiet ikke vil anerkende, at der nu er kommet meget mere gennemsigtighed i forhold til, hvordan man bruger ressourcerne på ældreområdet, at det er blevet meget mere klart for borgerne: Hvad er det, man har ret til? Hvad er det, jeg kan forvente af hjælp? Hvad siger visitationen, at jeg skal have af hjælp fra det offentlige?

Jeg synes, det er afgørende, at man i kommunerne har kendskab til, hvad det rent faktisk er, man bruger ressourcerne til, og det har loven om frit valg hjulpet kommunerne til at få styr på.

(Kort bemærkning).

Grete Schødts (S):

Det er fuldstændig korrekt, som socialministeren siger, at nu er der virkelig blevet gennemsigtighed. Vi har aldrig haft så meget papir og regnskab lavet af bureaukrater, som vi har nu. Og hvad er der kommet ud af det? Der er kom-

met det ud af det, at mange flere ældre oplever, at de har mindre tid.

Når ministeren i sit første indlæg snakkede om, at man havde indflydelse på egen situation, man kunne altså bytte opgaver, man kunne selv bestemme – det var vist ikke lige ministerens ordvalg, men det er i hvert fald det, det betyder – er ministeren så overhovedet ikke opmærksom på, at de allerallerfleste er tildelt 1-1½ time hver 14. dag til praktisk bistand, som er den eneste ydelse, der kan byttes ud med?

Hvad mener ministeren, der er at bytte ud med, når man er visiteret til 1 time eller 1½ time hver 14. dag? Det er simpelt hen uanstændigt, og det bliver endnu værre med det stopurstyranteri, som vi har fået i den lov.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg kan selvfølgelig ikke hindre fru Grete Schødts i at synes, at visitatorerne i kommunerne gør et elendigt arbejde og optræder uanstændigt i forhold til den visitation, de foretager af, hvor meget hjemmehjælp den ældre har brug for. Jeg synes, det er beklageligt, at det er sådan, men det er jo selvfølgelig fru Grete Schødts' mening.

Fru Grete Schødts spurgte: Hvad er der kommet ud af loven om frit valg? Der er jo lige præcis kommet det ud af det, at vi allerede efter så kort tid nu har omkring 10 pct. af modtagere af hjemmehjælp, der vælger en privat leverandør. Og tager vi Københavns Kommune med, er vi oppe på 20 pct., der helt eller delvis vælger en anden leverandør.

Jeg synes, at det dog er et meget konkret resultat, der er kommet ud af det, og det vidner klart om, at de ældre har taget rigtig godt imod de nye regler.

Kl. 12.50

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til socialministeren.

Fru Charlotte Antonsen som ordfører.

Charlotte Antonsen (V):

B 11 er et interessant forslag fra Enhedslisten. Forslaget handler om at sikre et værdigt liv for ældre mennesker. Formålet kan Venstre naturligvis støtte. Alle mennesker har ret til et godt liv.

Det interessante ved forslaget er, at Enhedslisten faktisk ønsker at gøre den gode Venstre-kommune Søllerøds ældrepolitik til Enhedsliste-

politik. Forsøget, som Enhedslisten ønsker at gennemføre, er nemlig allerede gennemført.

I Venstreborgmesteren Erik Fabrins Søllerød besluttede man i samarbejde mellem kommunen, Forbundet af Offentligt Ansatte og Dansk Sygeplejeråd for et par år siden at gennemføre sådan et udviklingsprojekt om holdninger og etiske dilemmaer i ældreplejen. Og allerede i februar måned kom den her rapport, »Etik i ældreplejen i Søllerød Kommune«, og det er jo et godt dokument.

I Venstre kan vi klart støtte den indsats, man gør i Søllerød Kommune. Vi håber, at rigtig mange kommuner og også gerne Enhedslistekommuner og socialdemokratiske og SF-kommuner vil lade sig inspirere af Søllerød Kommune til at forbedre og individualisere den kommunale indsats for de ældre mennesker, der ikke kan klare sig selv.

Desværre har Enhedslisten jo helt misforstået, hvad det hele handler om, og hvad der skabte succesen i Søllerød. Det handler nemlig ikke om at pålægge kommunerne meget detaljerede regler for, hvad de skal, og hvad de ikke skal. Nej, tværtimod, det handler om at lade kommunernes forskellighed blomstre.

Når Søllerød Kommune har kunnet være foregangskommune på dette område, er det jo netop, fordi kommunerne har deres selvbestemmelsesret. Derfor blomstrer initiativerne lokalt.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Fru Charlotte Antonsen mente, at Enhedslisten ville pålægge kommunerne en række detaljerede ting, man skulle leve op til. Beslutningsforslaget går sådan set ud på det modsatte. Beslutningsforslaget siger lige præcis, at vi ikke kan lave en lov, der i detaljer beskriver, hvordan omsorg for mennesker skal gennemføres i praksis.

Derfor går beslutningsforslaget ud på at lave nogle forsøg rundt om i kommunerne, som man kan lære af, og give kommunerne ret til at prøve at leve op til de ti rettigheder, som Forbundet af Offentligt Ansatte og Dansk Sygeplejeråd har arbejdet sig frem til, i stedet for at skulle leve op til det minuttyranni, som Venstre har været med til forstærke.

Derfor vil jeg gerne høre, hvordan fru Charlotte Antonsen mener at strekkoder, som de f.eks. nu vil indføre i Køge Kommune for hurtigere at kunne lave den kontrol, som socialministeren kalder gennemsigthed, lever op til målet om et værdigt liv.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Det er jo lidt mærkeligt. Jeg står her med en ordførertale, som Enhedslistens ordfører tilsyneladende slet ikke lytter efter. Jeg står her og roser det forsøg, man har lavet i Søllerød, som er som taget ud af Enhedslistens forslag. Jeg ved ikke, om det er dér, Enhedslisten har hentet sin inspiration.

I Enhedslistens forslag står, at man vil udvælge to kommuner. Hvad har Enhedslisten tænkt sig? Skal den ene kommune være Søllerød? Så har vi jo allerede forsøget gennemført, og hvad er så det nye i forslaget, når det allerede er gennemført?

Jeg regnede med, at når Enhedslisten kom med et forslag, var det med henblik på, som det også står i forslaget – men det har Enhedslisten måske forladt? – at det skulle komme til at gælde alle. Det er jo det, der står i forslaget. Så jeg synes, fru Line Barfod er nødt til at læse sit eget forslag og måske også læse rapporten fra Søllerød, og så synes jeg, vi skal vende tilbage til sagen ved andenbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg kan godt forstå, at fru Charlotte Antonsen snakker udenom og ikke vil svare på mit spørgsmål. Jeg skal gerne en gang til sige, at vores beslutningsforslag går ud på at lave nogle forsøgsprojekter og selvfølgelig indhente erfaringer fra det, der er lavet rundtom i kommunerne.

Det går ud på at sammenligne kommuner, der får lov til at tilrettelægge ældreomsorgen ud fra retten til et værdigt liv, med de kommuner, der er tvunget til at følge regeringens krav om minuttyranni, med henblik på at man kan udvikle nogle metoder, som kan bruges over hele landet, bl.a. med de erfaringer, der er fra Søllerød, Skævinge og flere andre kommuner, der har satset på selvforvaltning.

Kl. 12.55

Men jeg vil gerne igen spørge fru Charlotte Antonsen, hvordan det harmonerer med, at Venstre siger, at man ønsker et værdigt liv, når man så samtidig har indført et minuttyranni, som f.eks. i Køge fører til, at de indfører stregkoder for at kunne levere den kontrol, som socialministeren kalder gennemsigtheden.

Er fru Charlotte Antonsen og Venstre enig i, at der skal gennemføres en sådan gennemsigtheden i form af kontrol af, hvad hvert enkelt minut bliver brugt til f.eks. med stregkoder?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Undskyld, men jeg holder mig til forslaget fra Enhedslisten. Der står ikke noget i Enhedslistens forslag om, at man vil afskaffe Køgemodellen. Jeg er jo nødt til at forholde mig til de papirer, vi drøfter i dag. Det, jeg ikke forstår, er, at Enhedslisten ikke nævner Søllerød i bemærkningerne, da Søllerød identisk har lavet det, Enhedslisten ønsker nu.

Nu nævner fru Line Barfod så selv Skævinge. Jamen har Skævinge – det er jeg så ikke bekendt med, men det er da interessant – også lavet lige præcis det, Enhedslisten gerne vil have her? Så har vi jo de to kommuner, Enhedslisten ønsker at lave forsøg i, og hvad er forslaget så værd? Er det et forslag, som alene skal handle om Køge? Eller hvad er det, vi taler om? Jeg synes, det er en meget ejendommelig situation, vi er kommet i i dag.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til fru Antonsen.

Så er det fru Grete Schødt som ordfører.

Grete Schødt (S):

I sidste valgkamp sagde Venstre, at det var tid til forandring, det var tid til at gøre op med stopurstyranni, og det var tid til, at de ældre kunne få et godt og værdigt liv.

Men desværre kom virkeligheden til at se anderledes ud for de svageste ældre i Danmark. Aldrig før har tiden været så knap hos de ældre, som den er nu. Og aldrig før har stopuren tikket så højt, som de gør i dag i hjemmeplejen. Måske havde Venstre og Konservative eller regeringen held med sine løfter i valgkampen, men heldet overlevede ikke, da løfterne skulle føres ud i livet.

27 pct. af de ældre oplever, at deres hjemmehjælper har fået mindre tid, efter at loven om frit valg er blevet indført. 40 pct. føler, at de har fået flere forskellige hjemmehjælpere og afløbere ind i deres hjem i det seneste år. Det er alt sammen noget, der er med til at forringe de ældres hverdag.

Derfor er Socialdemokratiet fuldstændig enig med Enhedslisten i, at de ældres vilkår er vigtige at få sat fokus på. Og vi mener ligesom Enhedslisten, at ældreplejen i Danmark kan blive meget bedre, end den er i øjeblikket.

Vi mener, at god ældrepleje handler om mere tid til den enkelte ældre og mere tid til god pleje. Det kan være tid til at bestemme egne tider og

rutiner, tid til at gå en tur, hvis det er det, man trænger til, og tid til at gå på indkøb eller se andre mennesker. Mere tid handler om respekt for den ældre og for det liv, den ældre ønsker. Det handler om, at de ældre fortsat får mulighed for at leve livet på bedst mulig vis, selv om alderen begynder at sætte sine spor på krop og sjæl.

Socialdemokratiet bakker derfor fuldt op om FOA's punkter, som Enhedslisten nu har lavet om til deres beslutningsforslag. Vi er helt enige i, at det er tid til at ændre.

Vi vil hellere bruge pengene på de ældre, ikke på et dyrt frit valg, der betyder mere papirarbejde. Vi vil give de ældre mere tid og bedre tid og give dem mulighed for indflydelse på deres egen hverdag. For vi ved godt, hvor skoen trykker, og hvor de ældre ønsker forandringen.

Vi behøver ikke flere rapporter. Vi behøver ikke flere analyser, og vi synes måske nok, at den anvisning, Enhedslisten har i deres beslutningsforslag på at bruge 35 mio. kr. over 5 år til projekter og nye forsøg, er overflødig. Vi kender godt problemerne, og de penge vil vi meget hellere bruge ude i det enkelte hjem.

Men vi vil gerne i dialog. Vi vil gerne i dialog med Enhedslisten og alle de partier, der i øvrigt vil være med til at gøre det bedre for de ældre. For vi mener, at ældreplejen handler om et tæt samspil, om værdighed og dialog og dialogen mellem de ældre og de ansatte i hjemmeplejen. Dialogen herinde blandt partierne er også vigtig, og den kan medføre, at vi kan få en anden hverdag for de ældre.

Kl. 13.00

Derfor vil vi meget gerne tage en snak om, hvordan vi forbedrer de ældres vilkår, men vi vil ikke støtte at bruge pengene på de kommunale kontorer frem for at bruge dem ude i de ældres hjem.

Pia Kristensen (DF):

I Dansk Folkeparti er vi enige med Enhedslisten i, at der skal opstilles krav til en anstændig og god ældrepleje. Der skal vises respekt for de enkeltes ønsker og behov for selvbestemmelse, tryghed og nærvær, og plejen af den ældre skal ske med værdighed og fleksibilitet.

Den daglige hjælp til den enkelte ældre skal ikke ydes som en standardiseret hyldevare; den ældre skal have nogle valgmuligheder. Netop derfor har vi jo vedtaget en lov, der åbner op for, at ældre får langt større selvbestemmelse i dagligdagen. Dansk Folkeparti ved godt, at det frie valg desværre ikke virker lige godt i alle kom-

muner; der er kommuner, der simpelt hen spænder ben for ordningen.

Enhedslisten skriver i forslaget, at alle vore rettigheder stort set ophører, når vi bliver afhængige af andres hjælp. Dansk Folkeparti er ikke enig i, at vores rettigheder ophører, men der sættes selvfølgelig en begrænsning, når man ikke længere kan foretage sig det, man tidligere har gjort.

Livet igennem tillægger vi os vore egne rutiner. Vi bestemmer selv, hvornår vi går i seng, vi kan have et aktivt udeliv, og vi kan besøge venner og bekendte, når vi har lyst til det. Når man så ikke kan alle de ting mere, kan jeg godt forstå, at håbløsheden breder sig, og jeg kan godt forstå, at mange ældre føler sig isolerede og magtesløse, fordi de ikke kan lige det, de har lyst til her og nu. Så må de vente på, at der kommer en hjemmehjælper, som kan hjælpe til med det praktiske arbejde og de plejekrævende opgaver.

Det er jo kommunerne, der fastsætter serviceniveauet i hjemmeplejen. De vurderer behovet for hjælpen, og det er nødvendigt med en styring af området – det ved man som kommunalpolitiker – ellers er det umuligt at planlægge næste års budget. Omsorg er en mangelvare i ældreplejen, hører man tit, og Dansk Folkeparti er i mange henseender enig.

Der er kommuner, der indrømmer vi, der visiterer meget stramt, så stramt, at der ikke er tid til samtalen med den ældre. Mange ældre er ensomme og har derfor behov for omsorg, og selvfølgelig skal en hjemmehjælper have tid til at yde omsorg, mens han/hun er i den ældres hjem.

Men det er altså også familiens pligt at påtage sig omsorgsopgaven, det er ikke kun en offentlig opgave. Jeg kender mange, mange eksempler på, at ældre meget sjældent får besøg af børn og børnebørn. Jeg synes, det er trist, at man ikke har tid til at besøge sin gamle mor eller far. Det er en opgave, man skal påtage sig og endda med stor glæde. Man må aldrig have så travlt, at man har nok i sig selv.

Der fremkommer hele tiden eksempler på manglende plejehjemspladser, utilstrækkelige personalenormeringer, uheldig behandling af dementale og manglende og ukvalificeret hjemmehjælp. Det er utilfredsstillende, at nogle kommuner ikke gør det godt nok på ældreområdet, og det er også problemer, der skal løses.

Enhedslisten mener, at det her beslutningsforslag måske kan være med til at løse en del af problemerne. Det er vi så ikke helt enige i i

Dansk Folkeparti. Men vi har selv tanker om, hvordan ældreområdet kan forbedres, og det er noget, vi sidder og arbejder med. Men jeg vil så sige, at det går i en anden retning end i Enhedslistens forslag, som vi så på den baggrund afviser.

Jeg synes, det er vigtigt her til sidst at sige, at vi hører meget kritik af plejen ude i kommunerne, men vi skal altså lige huske på, at der også findes god ældrepleje. Netop det forhold, at der findes ældrepleje, der fungerer godt, skal fremhæves og bruges som løftestang til at gøre de utilfredsstillende forhold bedre.

Vi skal alle lære af hinanden også på tværs af kommunegrænserne, og jeg vil da tilslutte mig Venstres ordførers indlæg om, at Søllerød Kommune jo faktisk kunne bruges som en slags mønsterkommune. Hvis vi kunne få udbredt deres model til andre kommuner i landet, ville vi da i hvert fald være villige til at se på det.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Dansk Folkepartis ordfører siger, at Dansk Folkeparti arbejder med nogle overvejelser om at ændre ældreplejen, som går i den modsatte retning af Enhedslistens. Vi har jo stillet et forslag om, at ældreplejen skal bygge på retten til selv at bestemme, hvad man vil have at spise, selv at bestemme, hvornår man vil sove, selv at bestemme, hvad man har på af tøj osv., og at det skal være den ansatte og den ældre, der selv tilrettelægger arbejdet.

Kl. 13.05

Så vil jeg gerne høre, hvad den modsatte retning, som Dansk Folkeparti ønsker at arbejde hen imod, er, når det ikke er, at den ansatte og den ældre selv skal kunne tilrettelægge arbejdet, og når man ønsker at ændre på det, som Dansk Folkeparti har været med til at indføre med minutt tyranni og stregekoder osv. Hvad er det så for en retning, Dansk Folkeparti ønsker at gå i?

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Nu var det ikke det, jeg henviste til, for selvfølgelig vil vi ikke ændre på, at den ældre og hjemmehjælperen skal løse opgaverne i fællesskab.

Vi kunne måske foreslå, at man gik ind og kiggede på, hvordan kontrollen med kommunerne er. Vi ved, at der er kommuner, der gør det godt, men vi ved også, at der er kommuner, der gør det dårligt.

Jeg ved ikke, om det er forbigået fru Line Barfods opmærksomhed, men Dansk Folkeparti har faktisk stillet en række § 20-spørgsmål, hvor vi netop har prøvet at få fokus på nogle problemer, som vi hører om ude fra kommunerne. Svarene er, som fru Line Barfod sikkert også har set, at herinde fra Folketinget kan vi ikke blande os, fordi vi har det kommunale selvstyre, og det her skal de selv styre i kommunerne.

Vi sidder og arbejder med noget nu, hvor vi måske så spørger: Jamen skal der være nogle sanktionsmuligheder over for de kommuner, som ikke gør det godt nok?

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg forstår stadig ikke helt, i hvilken retning Dansk Folkeparti mener man skal gå for at gøre det godt nok. For den lovgivning, som Dansk Folkeparti sammen med regeringen har gennemført, går ud på det, som socialministeren kalder gennemsigtighed. Alt skal være gjort op i minutter, og det skal kontrolleres, og man kan så enten kontrollere det ved, at hjemmehjælperne skal skrive ned, eller ved hjælp af stregekoder, som de nu indfører i Køge Kommune, men det går ud på, at det hele skal kunne kontrolleres.

Vores forslag går i den modsatte retning. Vi siger, at vi skal give mere tid, og vi skal give mulighed for, at de ældre og de ansatte skal kunne tilrettelægge arbejdet og flytte rundt, så det passer til den ældres ønsker.

Så er det bare, jeg vil høre, hvad det er, Dansk Folkeparti ønsker at indholdet skal bygge på. Mere kontrol af kommunerne, siger man. Men vil man fortsat bygge på, at systemet først og fremmest skal handle om minutopgørelser og kontrol af, om man har leveret de ønskede minutter?

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Dansk Folkeparti siger og har altid sagt, at når man visiterer hjemmehjælp til en ældre medborger, skal den ældre medborger have en hjemmehjælp, der dækker det eller de behov, der er. Nogle kommuner gør det godt, andre kommuner gør det skidt.

Hvis vi fortsat modtager klager fra enkelte kommuner, skulle man måske gå ind og se på, om der over for de kommuner, der bare ikke gør det godt nok, så måske skal være nogle sanktionsmuligheder herinde fra Folketinget.

Charlotte Dyremose (KF):

Enhedslisten vil bruge 35 mio. kr. på at metodeudvikle noget, som vi allerede i debatten nu har været inde på mange steder har været gældende i 3 år, noget, som nogle kommuner allerede bruger.

Man vil give de ældre et værdigt liv, men man råber samtidig op, når vi fra regeringspartienes side ønsker at give de ældre reelle valgmuligheder, ønsker at lade kommunen tilrettelægge hjælpen, så den tager hensyn til de ældre, ønsker at lade de ældre selv vælge, hvem der skal udføre hjælpen, og selv vælge, hvor de skal få deres mad fra. For vi fra konservativ side ser netop de ældre som hele mennesker, og derfor ønsker vi også at give dem disse muligheder.

Ja, der er problemer i nogle kommuner, ja, der er ældre, der ikke får den pleje, som de burde få, men der er også masser af kommuner, som gør det rigtig godt. Det er derfor, det er så vigtigt, at vi giver kommunerne muligheden for at udvikle metoder og nye måder at gøre tingene på, sådan at man i de kommuner, hvor det ikke går godt, har nogle forbilleder at læne sig op ad.

Vi ønsker også fra konservativ side og er glade for, at det ser ud til, at det nu bliver til virkelighed at få gennemført plejetestamenter, sådan at ældre eller mennesker, der ved, at de kommer til at sidde med demens, og derfor ikke kan tage beslutninger senere i livet, får mulighed for at skrive det ned, og kommunerne skal så bruge det som udgangspunkt i plejen.

Kl. 13.10

Som sagt har de ti værdier, som Enhedslisten lægger op til, været kendt i et antal år. Det er selvfølgelig bestræbelser, som jeg tror ingen af os her kan være uenige i, er gode retningslinjer for plejen af de ældre. Det er jo også retningslinjer, som netop er inspiration til at give de ældre et reelt valg mellem forskellige udbydere – et reelt valg f.eks. mellem forskellige udbydere af mad – så man har mulighed for selv at være med til at tage kritisk stilling.

Fra konservativ side ønsker vi at give kommunerne den metodefrihed, der gør, at de gode kommuner kan være et godt eksempel. Og fra konservativ side ser vi utrolig meget frem til, at den nye struktur, som vi kommer til at gennemføre med strukturreformen, også vil betyde, at kommunerne først og fremmest vil have en kapacitet, der gør, at der vil være reelt frit valg for alle i alle kommuner, men også at kommunerne kommer til at se på hele ældreplejen i en større sammenhæng, fordi kommunerne får et større

ansvar for deres medborgere både sundhedsmæssigt og socialt. Dermed får de kommuner, der ikke har været gode nok indtil nu, også et incitament til at blive det, fordi de også økonomisk nu bliver tvunget til at se på de ældre som hele mennesker og ikke bare på sociale her og nu-problemstillinger – hele mennesker også i forhold til de sundhedsmæssige problemstillinger, som måtte opstå, hvis man ikke tager de nødvendige sociale hensyn.

Vi kan fra konservativ side derfor ikke støtte dette forslag.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg bliver lidt forvirret, når fru Charlotte Dyremose fortæller om, at det allerede nu i 3 år i masser af kommuner har været gældende, at kommunerne selv kan tilrettelægge arbejdet, som de ønsker, og når fru Charlotte Dyremose siger, at kommunerne skal have lov til at udvikle nye metoder og prøve at lære af hinanden osv.

Betyder det, at den lov, som fru Charlotte Dyremose var med til at gennemføre, om, at alle kommunerne skulle indføre et enormt bureaukrati og minuttyranni for at sikre, at ældreplejen blev gjort til et marked, så private firmaer kunne komme ind og tjene penge på, at folk bliver ældre og får behov for hjælp, mener fru Charlotte Dyremose ikke at kommunerne skal følge? Eller mener fru Charlotte Dyremose, at de ikke følger den i dag, eller hvad ligger der i det, når fru Charlotte Dyremose siger, at kommunerne allerede i dag kan udvikle metoder, som de selv ønsker? Hvordan harmonerer det med de regler, fru Charlotte Dyremose har gennemført, om, at kommunerne skal lave minuttyranniet?

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jamen nu sagde jeg, at værdierne har været kendt i 3 år. Derudover er det netop sådan, at vi med det frie valg giver forskellige leverandører mulighed for at byde ind, så ikke bare kommunen, men forskellige leverandører kan tilbyde deres service til den enkelte ældre.

Det er også sådan, at vi nu har sikret, at kommunen er tvunget til at give en erstatningshjælp, så den ældre ikke skal sidde tilbage i sit hjem og ikke få den hjælp, vedkommende har krav på, og heller ikke få erstatning, hvis den valgte plejer har været syg, for det har vi desværre set at der har været nogle kommuner der gjorde.

Som jeg også sagde i min ordførertale, er der steder, hvor det ikke er godt nok. Men der er også kommuner, som vi også har talt om tidligere i debatten i dag, hvor det går rigtig godt, og hvor man har udviklet nogle metoder, som netop tager hånd om og lægger vægt på de ældre og deres værdige liv. Det er de kommuner, som jeg håber at de kommuner, hvor det ikke går godt, kan læne sig op ad. Jeg medgiver gerne, at der er kommuner, hvor det ikke går godt, men når kommunerne selv kan tilrettelægge indsatsen, da vi har et kommunalt selvstyre, så er der netop mulighed for, at de dårlige kommuner kan læne sig op ad de bedre kommuner.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Fru Charlotte Dyremose svarer ikke på det, jeg spørger om.

Jeg spørger til selve den tilrettelæggelse, som regeringen har krævet i lovgivningen, og som fru Charlotte Dyremose og Dansk Folkeparti og Venstre har stemt for, hvor kommunerne skal gøre det hele op i minutter, skal fastlægge ældrepleje og omsorg som en vare, så private leverandører kan komme ind. Så siger fru Charlotte Dyremose, at det i sig selv er godt, at private leverandører kan komme ind.

Men når det stadig er tilrettelagt ud fra minutt tyranniet – og når vi f.eks. hører, at direktøren for Plus Service, der gik konkurs for nylig oppe i Holbæk, siger, at man ikke kan effektivisere det her område, at det, der er behov for, er mere tid, ikke mindre, fordi det handler om omsorg for mennesker – hvorfor vil fru Charlotte Dyremose så slet ikke gå ind i debatten om, hvorvidt det her handler om tid og omsorg, eller om det hele skal gøres op i minutter, som om det var maskiner, man skulle skifte olie på, og ikke mennesker, der har krav på at blive behandlet med værdighed?

Kl. 13.15

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jeg vil skam meget gerne gå ind i debatten om, hvad det her er. Det er et spørgsmål om at vælge mellem Enhedslistens model, der siger: Enhedslisten ved bedst, vi vil gøre det på vores måde, og alle skal gøre det, som Enhedslisten synes er rigtig – og regeringens model, der siger, at ikke bare har kommunerne mulighed for at tilrettelægge indsatsen, sådan som den enkelte kommune gerne vil, men dog inden for de rammer,

regeringen har sat, men den enkelte ældre har lov til at vælge, hvordan tingene skal gøres. Den enkelte ældre kan f.eks. vælge at modtage maden fra den lokale kro, den enkelte ældre kan vælge mellem flere leverandører af maden, og den enkelte ældre har garanti for at få den hjælp, vedkommende har krav på, selv om den faste plejer er syg. Det er de alternativer, der er.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Så går vi videre i ordførerrækken til fru Ida Jørgensen.

Ida Jørgensen (RV):

I Det Radikale Venstre arbejder vi for at udvikle og bevare et samfund, hvor der er plads til og brug for alle, og det gælder også de ældre. De skal også have ret til at leve et værdigt liv, og denne ret indebærer, at man selv bestemmer over sit liv og har ret til at handle, som man finder mest værdigt. Retten ophører ikke den dag, hjemmeplejen rykker ind i ens hjem, eller den dag, man flytter på plejehjem. Det er en ret, man skal have hele sit liv.

Desværre lever vi i dag i et samfund, hvor vi har en tendens til at umyndiggøre dele af den ældre befolkning, fordi de skal passes ind i vores systemer og tidstabeller. Der er noteret tidsberegninger på de enkelte gøremål for hjælperen, så alt i planen nås inden for den fastsatte tid, men disse tidsberegninger stresser hjælperen og overlader kun i meget begrænset omfang medbestemmelse til brugeren. Værdigheden, forstået som det at kunne bestemme selv, er således til at overse.

Det Radikale Venstre kan derfor støtte intentionerne i beslutningsforslaget, da de sigter mod at ændre systemet, således at det er brugeren, der er i centrum, og ikke minutviseren. Men Det Radikale Venstre mangler, at de gode intentioner følges op af en lige så god finansiering. På nuværende tidspunkt foreligger der ingen klarhed over, hvorfra millionerne skal komme, og derfor kan vi ikke stemme for forslaget.

Et andet område, som er uklart, er definitionen af værdighed. Hvem bestemmer, hvad der er værdigt? Skal en gammel mand altid have lov til at bestemme sin påklædning, uanset at tøjet er beskidt eller hullet, eller er det mere værdigt for ham, at hjælperen tvinger ham til at have rent tøj på, så han ikke frastøder nogen?

Det er meget morsomt, at vi har denne diskussion om minutt tyranniet under den nuværende regering. Venstre og De Konservative slog el-

lers på stortromme for at få ændret systemet, da de sad i opposition. Mon det er mere vanskeligt at ændre, end V og K havde forestillet sig, eller er det bare et godt tema?

Det Radikale Venstre kan om nogen gå ind for, at alle har ret til et værdigt liv, men vi kan ikke tilslutte os forslaget, da finansieringen mangler.

Tove Videbæk (KD):

Er der noget, som Kristendemokraterne i høj grad ønsker at prioritere, er det et værdigt liv for alle ældre. De ældre er jo ikke bare en homogen gruppe, hvor alle har samme behov, og alle, som går under betegnelsen ældre, skal naturligvis have et værdigt liv, ligesom alle andre grupper i samfundet skal have det.

Mange ældre klarer sig selv, er psykisk og fysisk raske og deltager i samfundslivet, går til kurser og udfører frivilligt arbejde og deltager aktivt i familiens og netværkets liv. Men der er også en procentdel af de ældre, som ikke kan være med. Det er bl.a. de fysisk eller psykisk syge og de svagelige, de handicappede, de ensomme osv. Disse grupper af ældre skal vi være ekstra opmærksomme på, og vi skal gøre en indsats for at hjælpe og støtte dem.

Kl. 13.20

Her vil jeg gerne tilkendegive min utvetydige holdning til afsendelse af en check til de ældre. Kristendemokraterne mener ikke, at de ældre bliver mindre ensomme eller mere lykkelige af at få en ældrecheck, som giver dem nogle få hundrede kroner mere hver måned. Vi mener slet ikke, at det er her, skoen trykker. Vi mener i stedet, at det er i form af pleje, socialt nærvær, fællesskab osv., de ældre har behov for ekstra støtte, og det er også vigtigt at specificere, om de ældre bor i deres egen bolig, som de altid har boet i, eller om de bor i en plejebolig, for de har altså forskellige behov, alt efter hvor de bor.

Enhedslistens forslag er et godt initiativ. De ti punkter, som FOA og Dansk Sygeplejeråd har sat op, synes vi er helt grundlæggende og rimelige, men det er meget vigtigt at præcisere og være opmærksom på, hvordan disse teser bliver fortolket.

Det første punkt om at spise den mad, de kan lide, er jeg meget enig i. Vi ser meget gerne, at maden bliver fremstillet på langt flere plejehjem eller plejecentre, så duften fra madlavningen spredes i alle gange og ind i alle samlingslokaler og boliger, for denne duft af mad, der tilberedes, er med til at give de ældre appetit og lyst til at

spise. På en række nye plejecentre og plejeboliger går man faktisk et skridt videre med de såkaldte leve- og bomiljøer, hvor beboerne får lov til at give en hånd med og hjælpe til med madlavningen. Det er f.eks. tilfældet i Lemvig og Middelfart, som jeg selv har besøgt.

Med hensyn til punkt fire om at komme ud, når man har lyst, kan det måske være vanskeligt, at det lige præcis kan blive på det tidspunkt, man ønsker, men i hvert fald skal det være sådan, at alle ældre kan komme ud hver dag. Sådan bør det være. Jeg læste for nylig i en artikel, at nogle med tilknytning til ældreområdet har nævnt, at i fængslerne skal fangerne ud mindst en time hver dag, og vi sørger jo også for, at vores kæledyr får luft hver dag, så det kunne man jo lige tænke over i denne forbindelse.

Det tiende punkt om at vælge, hvordan man vil bo, har Kristendemokraterne arbejdet med i mange år, og vi har været med til at presse på, at der skal bygges og renoveres, også frivillige organisationers centre. Jeg vil sige, at for os er det meget afgørende, at også de ældre frit kan vælge efter deres eget værdigrundlag. Det er vigtigt for os, at ældre, som hele livet har levet med et værdigrundlag, også skal have mulighed for at vælge, hvor de vil tilbringe den sidste epoke af deres liv. Som en sidebemærkning kan jeg tilføje, at mange selvejende institutioner og frivillige foreningers centre i det hele taget har det svært p.t., og mange er lukningstruede.

Der er utrolig mange vinkler i denne sag, men jeg kan sige, at vi Kristendemokrater prioriterer området meget højt. Vi overvejer faktisk forskellige forslag, og jeg vil ikke undlade at nævne, at det er indlysende, at vi som familiemedlemmer bør tage ansvar for de ældre i vore egne familier, når det gælder fællesskaber, hygge osv. osv.

Konklusionen er for mig at se, at det er klart, at vore ældre, vore bedsteforældre og oldeforældre samt vore ældre naboer skal have et værdigt liv. Det burde være helt indlysende og overflødigt at beskæftige sig med her i Folketinget, men jeg er enig med Enhedslisten i, at det er ikke overflødigt. Vi skal gøre det, fordi tingene skal gøres bedre.

Med hensyn til forslaget, som Enhedslisten har fremsat, og Enhedslistens fortolkning af de ti punkter er vi ikke helt sikre på, om vi kan stemme for det. Vi overvejer vores stilling til forslaget, men vi er helt enige i det, der er blevet nævnt, bl.a. at det faktisk kunne være værd at overveje at sanktionere kommuner, som ikke

gør det godt nok, og som ikke giver de ældre et værdigt liv.

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Så er det ordføreren for forslagsstillerne, fru Line Barfod.

Line Barfod (EL):

Jeg vil gerne sige tak for debatten og tak til Socialdemokraterne, De Radikale og Kristendemokraterne, som støtter intentionerne i forslaget. Jeg skal i øvrigt hilse fra SF og sige, at de kan støtte forslaget.

Jeg vil også gerne takke især Forbundet af Offentligt Ansatte og Dansk Sygeplejeråd, som har lavet et kæmpe arbejde med at udvikle de ti retigheder og sat gang i debatten blandt deres medlemmer om, hvordan vi kan sikre de ældre et værdigt liv.

Kl. 13.25

Jeg tror, at det, der skal til for at udvikle den offentlige sektor og få nogle gode bud på, hvordan vi ønsker at indrette samfundet fremover, i høj grad er, at de, der står midt i problemerne, skal være med i debatten og komme med forslagene. Netop derfor ville det også være godt, hvis vi sørgede for, at de offentligt ansatte havde ordentlig tid til at diskutere, hvordan man kan udvikle et område. Vi burde lytte til de ansatte, der står midt i arbejdet og har erfaringerne med, hvad der fungerer, og hvad der ikke fungerer, og som har mulighed for den direkte dialog med borgerne om, hvordan de ønsker, at arbejdet skal tilrettelægges. Det er det, vi skal have mere af, i stedet for at vi i Folketinget skal lave detaljerede regler og komme med kontroller og slå folk oven i hovedet, hver gang tingene ikke fungerer ordentligt. Vi mener, det er utrolig vigtigt at sætte noget mere tid af og stole noget mere på de ansatte og borgerne.

Det er blevet sagt nogle gange undervejs i debatten, at Enhedslistens forslag skulle være udtryk for manglende tillid og manglende opbakning til de ansatte, for i virkeligheden går det utrolig godt de fleste steder, der er bare nogle enkelte kommuner, der ikke kan finde ud af det. Nu kan man jo anskue tingene på forskellig vis. Når man ser de mange undersøgelser, der bliver blandt de ældre om, hvad de ønsker sig, har man ikke indtryk af, at det går utrolig godt, og at det kun er et par enkelte kommuner, der ikke kan finde ud af det. Der er mange, der ønsker mere tid, mere omsorg og afskaffelse af minut-

tyranniet, og man hører det samme, hvis man spørger de ansatte.

Man kan også se af undersøgelserne af arbejdsmiljøet, at de, der arbejder i ældreplejen, er blandt dem, der bliver mest nedslidt. Undersøgelserne viser også, at det ikke kun skyldes hårdt fysisk arbejde, men nok så meget at det slider utrolig meget, når man ikke kan gøre sit arbejde ordentligt og hele tiden bliver nødt til at behandle folk på en måde, som man ikke har lyst til, og må løbe alt for hurtigt og ikke når alt det, der skal gøres.

Når man ser en sag som den, der var i Roskilde for nylig, hvor en hjemmehjælper blev fyret, fordi hun i sin fritid var gået i banken for en ældre, fordi hun ikke kunne nå det i arbejdstiden, viser det noget om, hvor absurd vores system er blevet. Derfor mener vi, det er helt afgørende at få fokus på at sætte ordentlig tid af i stedet for at gå ad den vej, regeringen går.

Jeg synes, det er utroligt, at De Konservatives ordfører, fru Charlotte Dyremose, kan sige, at vores beslutningsforslag er udtryk for, at Enhedslisten ved bedst. Hele forslaget går lige præcis ud på det modsatte. Det går ud på, at vi ikke skal sidde her i Folketinget og fastsætte detaljerede minut- og tidsskemaer for, hvordan tingene skal foregå, men lave et system, der giver mulighed for, at de ældre og de ansatte i fællesskab kan tilrettelægge arbejdet.

Der er selvfølgelig en del problemer, når man skal tilrettelægge tingene: Hvordan skal man vिसitere i praksis, hvor mange timer skal man sætte af, og hvordan skal man gøre det? Derfor synes vi, det er vigtigt at starte med nogle forsøgrundtomkring i nogle kommuner. Nogle kommuner har prøvet noget, nogle er gået lidt i den ene retning, nogle lidt i den anden retning, og der er givet forskellige muligheder for selvbestemmelse. Men vi mener, det ville være vigtigt at få lavet et forsøg, hvor man kigger mere grundigt på, hvad det er for nogle metoder, og hvad det er, der går galt i de alt for mange kommuner, der lever op til regeringens krav om minutt tyranni.

Vi har sendt vores forslag ud til en lang række personer, plejehjem, kommuner osv. Et af de svar, vi fik tilbage, var fra et plejehjem, hvor de havde diskuteret det med de ældre, og en ældre mand havde sagt, at hvis disse ti punkter blev realiseret, ville det være første gang i sit liv, han fik lov til at bestemme så meget selv, og jeg tror sådan set, det ville være på tide, at folk fik mulighed for at bestemme selv. Et andet sted fortal-

te de en historie om en ældre kvinde, der altid fik serveret te, fordi det var blevet skrevet ned i planen, at hun skulle have te. Men en dag, da der var en, der havde tid til at spørge hende, var hendes svar, om man ikke kunne unde hende en kop kaffe, for egentlig ville hun hellere have kaffe end te, men der var aldrig nogen, der havde tid til at spørge hende. Når det er kommet dertil, at hjemmehjælperen ikke har tid til at spørge, om folk vil have te eller kaffe, er vi altså kommet for langt ud.

Det, regeringen har bygget op, er et forsøg på at omdanne ældreomsorg og det at tage sig af mennesker til et marked, hvor nogle private firmaer skal kunne tjene penge på, at nogle ikke kan klare sig selv længere. Det har man gennemført ved at lave de meget nøjagtige tidsmålinger af tiden, hvor der er 4 minutter til at skifte lagen og 5 minutter til at gå ned med skraldespanden, og hvad der nu ellers er fastsat i tidsskemaerne. Det fortsætter man med, på trods af at det fra både kommunerne, de ansatte og de ældre lyder, at det er den helt forkerte vej at gå, og på trods af at det koster utrolig mange ressourcer.

Vi har for nylig også kunnet høre fra regeringen, at den nu erkender, at dette system koster flere penge til administration og bureaukrati – penge, der kunne være brugt til at sikre mere hjemmehjælp til de ældre, som er netop det, alle ældre og ansatte ønsker. Men regeringen er mere optaget af at sikre, at private leverandører kan komme til, end de er af at sikre, at de ældre kan få den hjemmehjælp, de vil have.

Kl. 13.30

Det kunne man også høre i fru Charlotte Dyremoses indlæg, hvor den konservative ordfører glædede sig til, at strukturreformen var gennemført, for så blev kommunerne så store, fik så stor kapacitet, at der ville komme endnu flere private leverandører.

Det er jo også det, vi gentagne gange har hørt fra Venstre, at et væsentligt formål med strukturreformen er at øge privatiseringen. Og der er det så, vi siger, at vi ønsker at gå den anden vej. Vi mener, at der er dele af livet, som ikke skal gøres til varer, som ikke skal være noget, der handles på et marked.

Vi ønsker, at tid og omsorg ikke skal være en vare, hvor man for enhver pris vil have private firmaer ind, men noget, hvor vi prioriteter, at ældre og ansatte i stedet selv kan bestemme, hvordan de ønsker at tingene skal tilrettelægges. Vi skal i hvert fald under ingen omstændigheder komme helt derud, hvor man nu som i Køge

Kommune kommer med stregkoder. Ældre er mennesker og skal behandles som mennesker og ikke som maskiner.

Så vi ser frem til et udvalgsarbejde, hvor vi kan arbejde videre med, hvordan vi får de her muligheder for at tilrettelægge arbejdet omsat i praksis, hvordan vi får gjort op med det minuttyranni, som regeringen og Dansk Folkeparti har indført, så vi er klar til, at vi forhåbentlig snart får et valg og et andet flertal.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 41: Forslag til lov om undersøgelse af behandlingsforløb, hvor psykisk syge begår alvorlig personfarlig kriminalitet.

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen).

(Fremsat 20/10 2004).

Lovforslaget sattes til behandling.

Forhandling

Hans Andersen (V):

Det lovforslag, som vi har til behandling i dag, handler om, at vi skal sørge for at give lovhjælp til, at man kan gå ind i konkrete sager, hvor en psykisk syg har begået kriminalitet, og vurdere, om der i disse sager er foregået noget, hvor man kan sige, at det behandlingstilbud, den pågældende psykisk syge har fået, har været medvirkende årsag til, at den psykisk syge har begået kriminalitet.

Det består konkret i, at man giver lovhjælp til at gå ind og undersøge en række sager – og det kan handle om nogle få sager – og få afdækket, om der er nogle konkrete problemer forbun-